Konkurrensverket:

Lägg in Medco-frågan i apoteksutredningen

Konkurrensverket anser att Apoteket ABs samgående med Medco är en vidare infrastrukturfråga som ska avgöras av apoteksmarknadsutredningen. Därefter beslut av regering eller riksdag.

– Om man bygger infrastruktur som alla andra konkurrenter blir beroende av för att kunna sälja läkemedel påverkar det hela marknaden, säger generaldirektör Claes Norgen, Konkurrensverket.

Ett nytt receptgranskningssystem är det första steget för Apoteket AB, som vill importera teknologin via den amerikanska grossistgiganten Medco. Ett samägt bolag vid namn Newco skulle bildas och Apoteket skulle skjuta till 26 miljoner kronor.

Men ett sådant samarbete väcker en rad viktiga frågeställningar, menar Claes Norgren, som tycker att de hör hemma med frågorna i den statliga apoteksmarknadsutredningen. Han listar några: hur kommer den nya marknaden med ett stärkt Apoteket att se ut efter konkurrensutsättningen? På vilka villkor satsar Apoteket offentliga medel i bolaget? Och är det säkert att denna infrastruktur ska ligga under ett utländskt och ett svenskt apoteksföretag?

– Kanske måste man skilja ut denna infrastruktur ur detaljhandelssystemet och lägga den separat i samhällets ägo, säger Claes Norgren.

Det var för en vecka sedan som det läckte ut från Apoteket, åter igen, om långt gångna bolagsplaner som skulle beslutas i styrelsen den 9 oktober. Strax före mötet meddelade socialminister Göran Hägglund (kd) att Medco-frågan skulle avgöras av ägarna, regeringen.

Konkurrensverket har också riktat en rad frågor till Apoteket om dess planer inför framtiden, med deadline 1 november. Första gången verket ställde frågor fick de blankt nej. Claes Norgren säger att de senaste dagarnas händelser illustrerar hur viktigt det är att svaren kommer. På frågan om inte Apoteket också måste få förbereda sig inför den omstrukturering som kommer svarar han:

– Givetvis, men bolaget har på många sätt en unik situation och det är viktigt att beslut inte fattas som underminerar regeringens och riksdagens ambitioner att få en väl fungerande konkurrens på apoteksmarknaden.

Agneta Borgström

Se Läkartidningen nr 34 sidan 2304

FAKTA Apoteket vill ha svar snarast

- Redan i november väntar sig Apoteket få besked från regeringen om hur den ställer sig till Medco-planerna. Men regeringen har ännu ingen tidsplan.
- Regeringens avgörande i Medco-frågan kan stjälpa eller hjälpa vid avmonopoliseringen, menar flera kritiker till Apoteket, som LT talat med.
- Socialminister Göran Hägglund (kd) tvingas nu ge besked i den känsliga frågan som är styrande för apoteksbranschens framtid, och detta kanske före den statliga apoteksmarknadsutredningen som leds av Lars Reje som ska vara klar 31 december.
- Per Båtelson, styrelseordförande i Apoteket AB, väntar sig svar inom en månad från regeringen. Men Socialdepartementet kan inte ge några datum.
- Apoteket ska få besked så att de kan sköta sina relationer. Men beslutet står för flera olika delar och det är olika tidsplanering för varje. Vissa ingår i apoteksutredningen, andra inte, säger Joakim Pettersson, sakkunnig på departementet.

Varumärket ska värderas vid avknoppning

Regeringen planerar en rad åtgärder för att underlätta avknoppningar inom välfärdssektorn. Men i framtiden kommer den som knoppar av att också få betala för varumärket.

Ändrad upphandlingslagstiftning och en så kallad avknoppningsakademi är något av det som planeras av regeringen för att ytterligare offentlig verksamhet ska övergå i privat drift genom att anställda blir egna företagare.

– Vi tror att det leder till en ökad kvalitet för patienterna och för de anställda. Mångfalden innebär också att man får andra att jämföra med och det tror vi spelar en väldigt stor roll, till exempel inom vårdsektorn, sa socialminister Göran Hägglund när han och utbildningsminister Jan Björklund presenterade åtgärderna i korthet vid en presskonferens den 12 oktober.

En utredning ska ta fram ett förslag till särskilt regelverk för avknoppning. Kontraktstiden för den avknoppade verksamheten ska kunna bli längre än idag. Betydelsen av kontinuitet ska också vägas in när en avknoppad verksamhet så småningom utsätts för upphandling. Kontrakten ska kunna förlängas om verksamheten sköts »på ett effektivt och kvalitativt sätt«.

Men den som knoppar av ska få betala också för värdet av verksamhetens »varumärke« vid övergång i privat drift.

I alla avknoppningar som hittills gjorts har man betalat för konkreta värden som lokaler och inventarier, men värdet av att ta över till exempel en vårdcentral som befolkningen redan har förtroende för har inte haft något pris.

– Andra aktörer på marknaden som har byggt upp sina verksamheter från grunden känner då att det är en snedvridning av konkurrensen. Och för dem som tar över verksamheten går det i nästa steg att sälja verksamheten och tjäna pengar på något man har fått till skänks. Och det är naturligtvis något som på goda grunder upplevs som utmanande, sa Jan Björklund.

Den viktigaste frågan för utredningen blir frågan om detta fiktiva ekonomiska värde, enligt Björklund. Det handlar bland annat om hur en sådan värdering ska gå till och hur betalning ska erläggas.

När utredningen ska vara klar och när en ny lagstiftning kan bli aktuell kunde ministrarna inte ge besked om.

Socialdepartementet planerar också att tillsammans med andra aktörer starta ett nyföretagarcentrum med inriktning på avknoppning, en »avknoppningsakademi«, dit offentligt anställda kan vända sig för att få råd, stöd och utbildning för att »våga ta steget«. Tidigast om ett halvår eller ett år kan denna akademi tas i bruk, trodde Göran Hägglund.

En guidebok med inriktning på LOU ska också tas fram.

En särskild satsning görs också för att underlätta kvinnligt företagande.

Elisabet Ohlin